

1973 M. TARPTAUTINĖ KONVENCIJA DĖL TERŠIMO IŠ LAIVŲ PREVENCIJOS*

ŠIOS KONVENCIJOS ŠALYS,

suvokdamos būtinybę išsaugoti žmonių gyvenamąją aplinką apskritai ir jūros aplinką konkrečiai,

pripažindamos, jog tyčinis, įvykęs dėl aplaidumo arba atsitiktinis naftos ir kitų kenksmingų medžiagų išleidimas yra rimtas taršos šaltinis,

taip pat pripažindamos 1954 m. Tarptautinės konvencijos dėl jūros teršimo nafta prevencijos, kaip pirmojo aplinkos apsaugai skirto daugiašalio akto, svarbą ir suprasdamos, koks svarus pastarosios Konvencijos indėlis į jūros ir jos pakrančių apsaugą nuo užteršimo,

norėdamos pasiekti, kad būtų visiškai išvengta tyčinio jūros aplinkos teršimo nafta ir kitomis kenksmingomis medžiagomis bei iki minimumo apriboti atsitiktinį tokių medžiagų išmetimą,

manydamos, kad geriausiai šio tikslo galima pasiekti nustačius visapusiškas vien teršimu nafta neapsiribojančias taisykles,

s u s i t a r è :

1 straipsnis

Bendrieji įsipareigojimai pagal Konvenciją

1. Konvencijos Šalys įsipareigoja įgyvendinti šios Konvencijos ir jos priedų, kurie jas saisto, nuostatas, kad būtų užkirstas kelias pažeidžiant šią Konvenciją teršti jūros aplinką išmetant kenksmingas medžiagas arba nuotekas, kuriose yra tokių medžiagų.

2. Jei tiesiogiai nenurodyta kitaip, kiekviena nuoroda į šią Konvenciją kartu reiškia ir nuorodą į jos protokolus bei priedus.

2 straipsnis

Sąvokos

Šioje Konvencijoje, jei konkrečiai nenurodyta kitaip, vartojamos sąvokos:

1) *taisyklė* reiškia šios Konvencijos prieduose išdėstytas taisykles;

2) *kenksminga medžiaga* reiškia bet kokią medžiagą, kuri, patekusi į jūrą, gali kelti pavojų žmonių sveikatai, padaryti žalos gyviesiems ištekliams ir jūroje esančiai gyvūnijai bei augalijai, pakenkti žmonėms jūros teikiamoms galimybėms arba kitaip sukliudyti teisėtai naudotis jūra, ir apima bet kokią pagal šią Konvenciją kontroliuojamą medžiagą;

3) a) *išmetimas*, kalbant apie kenksmingas medžiagas arba tokių medžiagų turinčias nuotekas, reiškia bet koki jų pašalinimą iš laivo ir apima jų išsiveržimą, paleidimą, išsiliejimą, prasisunkimą, išpumpavimą, išskyrimą arba ištuštinimą;

b) *išmetimas* nereiškia:

i) atliekų ir kitų medžiagų išvertimo, kaip tai traktuojama Konvencijoje dėl jūros teršimo išverčiant atliekas ir kitas medžiagas prevencijos, priimtoje 1972 m. lapkričio 13 d. Londone,

ii) kenksmingų medžiagų išleidimo, tiesiogiai atsiradusio dėl mineralinių jūros dugno išteklių žvalgymo, naudojimo ir su tuo susijusio jų apdirbimo atviroje jūroje;

iii) kenksmingų medžiagų išleidimo dėl teisėtai atliekamų taršos mažinimo ar jos kontrolės mokslinių tyrimų;

4) *laivas* reiškia bet kokio tipo laivą, naudojamą jūros aplinkoje, ir apima laivus su povandeniniais sparnais, laivus su oro pagalve, galinčius veikti po vandeniu arba plūdrius aparatus ir stacionarias arba plaukiojančias platformas;

* Lietuvos Respublika prisijungė Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991 m. spalio 12 d. nutarimu Nr. 416.

5) *Administracija* reiškia valstybės, kuri leidžia naudoti laivą, vyriausybę. Kalbant apie laivą, turintį teisę plaukioti su kokios nors valstybės vėliava, Administracija yra tos valstybės vyriausybė. Kalbant apie jūros dugno ir jos gelmių žvalgybos ir naudojimo stacionarias arba plaukiojančias platformas, Administracija yra pajūrio valstybės, kuri turi suverenią teisę žvalgyti ir naudoti jos krantus skalaujančios jūros dugno bei gelmių gamtos išteklius, vyriausybė;

6) *incidentas* reiškia įvykį, dėl kurio buvo arba galėjo būti į jūrą išmesta kenksmingų medžiagų arba tokių medžiagų turinčių nuotekų.

7) *Organizacija* reiškia Tarpvyriausybinių jūrų konsultacinę organizaciją. **

3 straipsnis

Taikymas

1. Ši Konvencija taikoma:

- a) laivams, turintiems teisę plaukioti su valstybės – šios Konvencijos Šalies vėliava,
- b) laivams, neturintiems teisės plaukioti su valstybės – šios Konvencijos Šalies vėliava, tačiau naudojamiems pagal jos įgaliojimą.

2. Jokia šio straipsnio nuostata nereiškia, kad gali būti siauriamos arba išplečiamos Konvencijos Šalių pagal tarptautinę teisę turimos suverenos teisės į jų krantus skalaujančios jūros dugną ir jos gelmes, leidžiančios žvalgyti ir naudoti jų gamtos išteklius.

3. Ši Konvencija netaikoma jokiam karo laivui, pagalbiniam karo laivyno laivui arba kitam valstybei priklausančiam ar jos eksploatuojamam ir tuo metu užsiimančiam vien valstybės nekomercine veikla laivui. Tačiau kiekviena Konvencijos Šalis, imdamasi reikiamų tokius laivus naudoti netrukdančių bei jų eksploatacijos galimybių nemažinančių priemonių, užtikrina, kad tie jai priklausantys laivai būtų naudojami, kiek tai pagrįsta ir praktiškai įgyvendinama, nepažeidžiant šios Konvencijos.

4 straipsnis

Pažeidimai

1. Pažeisti šios Konvencijos reikalavimus draudžiama ir kiekvieno pažeidimo atveju Administracija laivui pažeidėjui taiko pagal savo teisę numatytas sankcijas. Jei Administracijai pranešta apie pažeidimą ir ji mano, kad dėl to pažeidimo yra pakankamai įrodymų teismo procesui pradėti, ji kiek įmanoma greičiau pagal savo teisę pradeda procesą.

2. Bet kurios Konvencijos Šalies teisė turi drausti šios Konvencijos reikalavimų pažeidimus ir dėl to tos Šalies teisėje turi būti numatytos sankcijos. Bet koku atveju, kai Konvencija pažeidžiama, ši Šalis:

- a) pradeda bylą pagal savo teisę, arba
- b) pažeidimą padariusio laivo Administracijai pateikia savo turimą informaciją ir įrodymus dėl padaryto pažeidimo.

3. Kai dėl Konvencijos pažeidimo ją pažeidusio laivo Administracijai pateikti informacija arba įrodymai, Administracija nedelsdama praneša apie veiksmus, kurių ji ėmėsi, informaciją arba įrodymus pateikusiai Konvencijos Šaliai ir Organizacijai.

4. Pagal šį straipsnį Konvencijos Šalies teisėje numatytos bausmės turi būti pakankamai griežtos, kad užkirstų kelią šios Konvencijos pažeidimams, ir vienodai griežtos nepaisant to, kur pažeidimai padaryti.

5 straipsnis

** Šios Organizacijos konvencijos pakeitimais, įsigaliojusiais 1982 m. gegužės 22 d., Organizacijos pavadinimas pakeistas ir ji vadinama Tarptautine jūrų organizacija.

Liudijimai ir specialios laivų tikrinimo taisyklės

1. Atsižvelgiant į šio straipsnio 2 dalį, pagal Konvencijos Šalies įgaliojimą laikantis taisyklių nuostatų išduotą liudijimą kitos Konvencijos Šalys pripažįsta ir visais šios Konvencijos taikymo atvejais laiko galiojančiu taip pat, kaip ir jų pačių išduotas liudijimas.

2. Pagal taisyklių nuostatas privalanti turėti liudijimą laivą, kai šis stovi bet kurios Konvencijos Šalies jurisdikcijai priklausančiame uoste arba pakrantės terminale, gali tikrinti tos Šalies tinkamai įgalioti pareigūnai. Šis patikrinimas turi apsiriboti tikrinimu, ar yra laive galiojantis liudijimas, jei nėra pakankamo pagrindo manyti, jog laivo arba jo įrangos būklė iš esmės neatitinka tame liudijime nurodytų duomenų. Pastaruoju atveju arba kai laivas neturi galiojančio liudijimo, patikrinimą atliekanti Konvencijos Šalis privalo imtis priemonių, kad laivas liktų uoste tol, kol jis galės išplaukti į jūrą nekeldamas nepagrįsto pavojaus jūros aplinkai. Tačiau ši Konvencijos Šalis gali leisti tokiam laivui palikti uostą arba pakrantės terminalą, kad jis vyktų į arčiausią tinkamą laivų remonto įmonę.

3. Konvencijos Šalis, kuri uždraudžia užsienio laivui įplaukti į jos jurisdikcijai priklausančią uostą ar pakrantės terminalą arba dėl tokio laivo imasi bet kokių kitų veiksmų, kadangi jis neatitinka šios Konvencijos nuostatų, privalo nedelsdama apie tai pranešti Šalies, su kurios vėliava laivas turi teisę plaukiooti, konsului ar diplomatiniam atstovui arba, jei to neįmanoma padaryti, to laivo Administracijai. Prieš uždrausdama laivui atplaukti arba prieš imdamasi kitų veiksmų, Šalis gali kreiptis į to laivo Administraciją ir pasitarti šiuo klausimu. Administracijai pranešama ir tais atvejais, kai laivas neturi pagal taisyklių nuostatas galiojančio liudijimo.

4. Valstybių, kurios nėra Konvencijos Šalys, laivams Šalys taiko šios Konvencijos reikalavimus tiek, kiek to reikia užtikrinant, kad tokiems laivams nebūtų taikomos palankesnės sąlygos.

6 straipsnis

Pažeidimų nustatymas ir privalomas Konvencijos įgyvendinimas

1. Konvencijos Šalys, siekdamos nustatyti pažeidimus ir priversti laikytis šios Konvencijos nuostatų, bendradarbiauja tarpusavyje tam naudodamos visas tinkamas ir praktiškai įgyvendinamas pažeidimų nustatymo ir aplinkos monitoringo priemones bei reikiamas pranešimų perdavimo ir įrodymų kaupimo procedūras.

2. Laivą, kuriam taikoma ši Konvencija, bet kurios Konvencijos Šalies uoste ar pakrantės terminale gali tikrinti tos Šalies paskirti arba įgalioti pareigūnai, kad būtų nustatyta, ar jis, pažeisdamas taisyklių nuostatas, neišmetė bet kokių kenksmingų medžiagų. Jei tikrinant nustatoma, kad Konvencija pažeista, pranešimas apie tai perduodamas Administracijai, kad būtų imtasi bet kokių reikiamų veiksmų.

3. Bet kuri Konvencijos Šalis, turėdama įrodymų, kad tam tikras laivas, pažeisdamas taisyklių nuostatas, išmetė kenksmingų medžiagų arba jų turinčių nuotekų, pateikia juos Administracijai. Jei įmanoma, tokios Šalies kompetentingos institucijos apie įtariamą pažeidimą praneša laivo kapitonui.

4. Gavusi tokių įrodymų, taip informuota Administracija klausimą tiria ir gali kreiptis į pranešusiąją Konvencijos Šalį prašydama papildomų arba įtikinamesnių įtariamo pažeidimo įrodymų. Jei Administracija įsitikina, kad dėl įtariamo pažeidimo turima pakankamai įrodymų teismo procesui pradėti, ji kaip galima greičiau pagal savo teisę pradeda bylą. Administracija apie savo veiksmus neatidėliodama praneša tiek apie įtariamą pažeidimą pranešusiai Konvencijos Šaliai, tiek Organizacijai.

5. Konvencijos Šalis taip pat gali patikrinti laivą, kuriam taikoma ši Konvencija, kai jis atplaukia į jos jurisdikcijai priklausančią uostą arba pakrantės terminalą, jei yra gautas bet kurios iš Konvencijos Šalių prašymas atlikti tyrimą kartu su pakankamais įrodymais, jog tas laivas bet

kokioje vietoje yra išmetęs kenksmingų medžiagų arba jų turinčių nuotekų. Konvencijos Šaliai, kuri kreipėsi dėl tyrimo, bei Administracijai nusiunčiamas pranešimas apie tokį tyrimą, kad būtų galima imtis reikiamų veiksmų pagal šią Konvenciją.

7 straipsnis

Nepagrįstas sutrukdytas laivams išplaukti

1. Taikant šios Konvencijos 4, 5 arba 6 straipsnius, reikia visokeriopai stengtis vengti nepagrįstai laivą sulaikyti arba sutrukdyti jam laiku išplaukti.

2. Tais atvejais, kai laivas, remiantis šios Konvencijos 4, 5 arba 6 straipsniu, buvo nepagrįstai sulaikytas arba jam sutrukdyta laiku išplaukti, jis turi teisę į patirtų nuostolių arba žalos atlyginimą.

8 straipsnis

Pranešimai apie su kenksmingomis medžiagomis susijusius incidentus

1. Apie incidentą pranešama nedelsiant ir kiek įmanoma išsamiau, laikantis šios Konvencijos I protokolo nuostatų.

2. Kiekviena Konvencijos Šalis:

a) imasi visų būtinų priemonių, kad atitinkamas pareigūnas arba institucija gautų ir galėtų apdoroti visus pranešimus apie incidentus,

b) apie tas savo priemones detalai praneša Organizacijai, kad ši apie tai supažindintų kitas Konvencijos Šalis bei valstybes – Organizacijos nares.

3. Kai tik Konvencijos Šalis gauna pranešimą pagal šį straipsnį, ji tą pranešimą neatidėliodama perduoda:

a) su incidentu susijusio laivo Administracijai,

b) bet kuriai kitai valstybei, kuriai incidentas galėtų pakenkti.

4. Kiekviena Konvencijos Šalis įsipareigoja išleisti instrukcijas savo jūrų inspekcijos laivams bei orlaiviams ir kitoms atitinkamoms tarnyboms, kad jie teiktų pranešimus jos valdžios institucijoms apie bet kokią šios Konvencijos I protokole nurodytą incidentą. Konvencijos Šalis, jei mano, kad to reikia, praneša ir Organizacijai bei bet kokiai kitai Konvencijos Šaliai, su kuria tas incidentas gali būti susijęs.

9 straipsnis

Kitos sutartys ir aiškinimas

1. 1954 m. Tarptautinės konvencijos dėl jūros teršimo nafta prevencijos šalims (su pakeitimais) ši Konvencija nuo savo įsigaliojimo datos pakeičia aną Konvenciją.

2. Nė viena šios Konvencijos nuostata neapriboja Jungtinių Tautų Jūrų teisės konferencijos, sušauktos pagal Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos rezoliuciją 2750 C(XXV), atliekamo jūrų teisės kodifikavimo ir tobulinimo, esamų ar būsimų bet kokios valstybės pretenzijų ir teisinių koncepcijų dėl jūrų teisės, taip pat pajūrio ir vėliavos valstybės jurisdikcijos pobūdžio ir masto.

3. Sąvoka „jurisdikcija“ šioje Konvencijoje aiškinama atsižvelgiant į šios Konvencijos taikymo arba aiškinimo metu galiojančią tarptautinę teisę.

10 straipsnis

Ginčų sprendimas

Bet koks dviejų ar daugiau šios Konvencijos Šalių ginčas dėl šios Konvencijos aiškinimo arba taikymo, jei jo nepavyko išspręsti suinteresuotų Šalių derybomis ir jei Šalys nesutinka ginčą

spręsti kitaip, bet kurios iš Šalių reikalavimu perduodamas spręsti arbitražo būdu, kaip tai nustatyta šios Konvencijos II protokole.

11 straipsnis ***Informacijos teikimas***

Konvencijos Šalys įsipareigoja perduoti Organizacijai:

- a) savo įstatymų, įsakymų, dekretų, taisyklių bei kitų teisės aktų tais klausimais, kuriuos reglamentuoja ši Konvencija, tekstus;
- b) nevyriausybinių organizacijų, Šalių įgaliotų veikti jų vardu tais klausimais, kurie susiję su pagal taisyklių nuostatas kenksmingas medžiagas vežančių laivų projektavimu, konstrukcija ir įranga, sąrašą;^{*}
- c) pagal taisyklių nuostatas išduodamų liudijimų pavyzdžių pakankamą skaičių;
- d) medžiagų priėmimo įrenginių sąrašą, kuriame nurodyta jų išdėstymo vietos, tūris, prie jų turima kita įranga ir kiti ypatumai;
- e) oficialius pranešimus arba oficialių pranešimų suvestines, kiek jie atspindi šios Konvencijos taikymo rezultatus;
- f) Organizacijos nustatytos formos kasmetinį statistinį pranešimą apie faktiškai skirtas nuobaudas už šios Konvencijos pažeidimus.

2. Organizacija praneša Konvencijos Šalims apie bet kokių pagal šį straipsnį perduotų pranešimų gavimą ir visoms Šalims išplatina bet kokią pagal šio straipsnio 1 dalies b–f punktus jai perduotą informaciją.

12 straipsnis ***Laivų avarijos***

1. Kiekviena Administracija įsipareigoja ištirti bet kokią avariją, atsitikusią kiekvienam iš jos laivų, kuriems turi būti taikomos taisyklės, jei dėl tos avarijos padaryta didelės žalos jūros aplinkai.

2. Kiekviena Konvencijos Šalis įsipareigoja teikti Organizacijai informaciją apie tokių tyrimų išvadas tais atvejais, kai ji mano, kad ta informacija gali padėti nustatyti, kaip reikėtų keisti šią Konvenciją.

13 straipsnis ***Pasirašymas, ratifikavimas, pritarimas, patvirtinimas ir prisijungimas***

1. Ši Konvencija pateikiama pasirašyti Organizacijos būstinėje nuo 1974 m. sausio 15 d. iki 1974 m. gruodžio 31 d., o vėliau prie jos galima prisijungti. Bet kuri valstybė gali tapti šios Konvencijos Šalimi:

- a) pasirašydama ją be išlygų dėl ratifikavimo, pritarimo ar patvirtinimo;
- b) pasirašydama ją su išlygomis dėl ratifikavimo, pritarimo ar patvirtinimo ir po to ją ratifikuodama, jai pritardama ar ją patvirtindama;
- c) prie jos prisijungdama.

2. Konvencija ratifikuojama, jai pritariama, ji patvirtinama arba prie jos prisijungiama deponuojant Organizacijos generaliniam sekretoriui atitinkamą dokumentą.

3. Organizacijos generalinis sekretorius praneša visoms šią Konvenciją pasirašiusioms arba prie jos prisijungusioms valstybėms apie kiekvieną Konvencijos pasirašymą arba deponuotą ratifikavimo, pritarimo, patvirtinimo arba prisijungimo dokumentą ir jo deponavimo datą.

^{*} Šio punkto tekstas pakeistas 1978 m. protokolo III straipsnio tekstu.

14 straipsnis ***Konvencijos neprivalomi priedai***

1. Bet kuri valstybė, šią Konvenciją pasirašydama, ratifikuodama, jai pritardama, ją patvirtindama arba prie jos prisijungdama, gali pareikšti, kad ji nepitaria bet kuriam iš šios Konvencijos III, IV ir V priedų (toliau – neprivalomi priedai) arba nepitaria jiems visiems. Atsižvelgiant į tokią išlygą, bet kokio priedo visos nuostatos taikomos Konvencijos Šalims.

2. Valstybė, pareiškusi, kad kuris nors iš neprivalomų priedų jos nesaisto, bet kada gali pritarti tam priedui deponuodama Organizacijai 13 straipsnio 2 dalyje nurodytą dokumentą.

3. Valstybė, pagal šio straipsnio 1 dalį padariusi pareiškimą dėl kurio nors neprivalomo priedo ir vėliau jam nepritarusi pagal 2 dalies nuostatas, neturi jokių įpareigojimų su tuo priedu susijusiais klausimais ir neturi teisės į jokias šios Konvencijos tokiu atveju teikiamas privilegijas; bet kokios šios Konvencijos nuorodos į Konvencijos Šalis tokiai valstybei netaikomos tiek, kiek jos skirtos su tokiu priedu susijusiems klausimams.

4. Organizacija praneša šią Konvenciją pasirašiusioms arba prie jos prisijungusioms valstybėms tiek apie kiekvieną pareiškimą pagal šį straipsnį, tiek apie kiekvieną gautą pagal šio straipsnio 2 dalies nuostatas deponuotą dokumentą.

15 straipsnis ***Įsigaliojimas***

1. Ši Konvencija įsigalioja praėjus 12 mėnesių nuo tos dienos, kurią Konvencijos Šalimis pagal 13 straipsnį tapo 15 valstybių, kurių prekybos laivynai kartu sudaro ne mažiau kaip 50 proc. pasaulio prekybos laivyno bruto talpos.

2. Neprivalomi priedai įsigalioja praėjus 12 mėnesių nuo dienos, kurią dėl tų priedų yra įvykdytos šio straipsnio 1 dalies sąlygos.

3. Organizacija praneša šią Konvenciją pasirašiusioms arba prie jos prisijungusioms valstybėms Konvencijos įsigaliojimo datą ir neprivalomo priedo įsigaliojimo pagal šio straipsnio 2 dalį datą.

4. Valstybėms, kurios šios Konvencijos arba bet kurio neprivalomo priedo ratifikavimo, pritarimo jam, jo patvirtinimo arba prisijungimo prie jo dokumentą deponavo po to, kai jau įvykdytos sąlygos dėl Konvencijos ar to neprivalomo priedo įsigaliojimo, bet šie dokumentai dar neįsigalioję, ratifikavimas, pritarimas, patvirtinimas arba prisijungimas įsigalioja nuo Konvencijos ar to priedo įsigaliojimo dienos arba praėjus trims mėnesiams nuo atitinkamo dokumento deponavimo dienos, atsižvelgiant į tai, kuri iš šių dviejų datų yra vėlesnė.

5. Valstybėms, kurios ratifikavimo, pritarimo, patvirtinimo arba prisijungimo dokumentą deponavo po Konvencijos arba neprivalomo priedo įsigaliojimo dienos, Konvencija arba neprivalomas priedas įsigalioja praėjus trims mėnesiams nuo atitinkamo dokumento deponavimo dienos.

6. Jei ratifikavimo, pritarimo, patvirtinimo arba prisijungimo dokumentas deponuojamas po to, kai įvykdytos visos šios Konvencijos ar neprivalomo priedo pakeitimo įsigaliojimo pagal 16 straipsnį sąlygos, laikoma, kad jis taikomas iš dalies pakeistai Konvencijai ar neprivalomam priedui.

16 straipsnis ***Pakeitimai***

1. Ši Konvencija gali būti iš dalies pakeista pagal vieną iš toliau nurodytų procedūrų.
2. Kai pakeitimai svarstomi pačioje Organizacijoje:

a) kiekvienas Konvencijos Šalies siūlomas pakeitimas pateikiamas Organizacijai ir generalinis sekretorius ne vėliau kaip likus šešiams mėnesiams iki svarstymo jį išsiuntinėja visoms Organizacijos narėms ir visoms Konvencijos Šalims;

b) kiekvienas taip pasiūlytas ir išsiuntinėtas pakeitimas pateikiamas svarstyti tam tikram Organizacijos padaliniui;

c) Konvencijos Šalys, nesvarbu, ar jos yra Organizacijos narės ar ne, turi teisę dalyvauti pakeitimą nagrinėjančio padalinio posėdžiuose;

d) pakeitimai priimami dalyvaujančių ir balsuojančių Konvencijos Šalių dviejų trečdalių balsų dauguma;

e) pagal d punktą priimtus pakeitimus Organizacijos generalinis sekretorius perduoda visoms šios Konvencijos Šalims, kad šios jiems pritartų;

f) laikoma, kad pakeitimui pritarta šiomis aplinkybėmis:

i) laikoma, kad Konvencijos straipsnio pakeitimui pritarta nuo tos dienos, kai jam pritarė du trečdaliai Konvencijos Šalių, kurių prekybos laivynai kartu sudaro ne mažiau kaip 50 proc. pasaulio prekybos laivyno bruto talpos;

ii) laikoma, kad Konvencijos priedo pakeitimui pritarta f punkto iii papunktyje nustatyta tvarka, jei Organizacijos padalinys, priimdamas tą pakeitimą, nenustatė, kad laikytina, jog pakeitimui pritarta nuo tos dienos, kai jam pritarė du trečdaliai Konvencijos Šalių, kurių prekybos laivynai kartu sudaro ne mažiau kaip 50 proc. pasaulio prekybos laivyno bruto talpos. Nepaisant to, bet kuriuo metu iki Konvencijos priedo pakeitimo įsigaliojimo Konvencijos Šalis gali pranešti Organizacijos generaliniam sekretoriui, kad prieš pakeitimo įsigaliojimą tai Šaliai ji turi specialiai tą pakeitimą patvirtinti. Generalinis sekretorius paskelbia Konvencijos Šalims apie tokį pranešimą ir jo gavimo datą;

iii) laikoma, kad Konvencijos priedo priedėlio pakeitimui pritarta, kai pasibaigia tą pakeitimą priimančio Organizacijos padalinio tuo metu nustatytas laikotarpis, kuris neturi būti trumpesnis kaip dešimt mėnesių, nebent tuo laikotarpiu ne mažiau kaip vienas trečdalis Konvencijos Šalių arba Šalys, kurių prekybos laivynai kartu sudaro ne mažiau kaip 50 proc. pasaulio prekybos laivyno bruto talpos, atsižvelgiant į tai, kuri iš šių dviejų sąlygų įvykdyta, praneštų Organizacijai, kad jos tam pakeitimui prieštarauja;

iv) Konvencijos I protokolo pakeitimams taikoma Konvencijos priedų keitimo tvarka, nustatyta šios dalies f punkto ii arba iii papunkčiuose;

v) Konvencijos II protokolo pakeitimams taikoma Konvencijos straipsnių keitimo tvarka, nustatyta šios dalies f punkto i papunktyje;

g) pakeitimas įsigalioja, kai yra įvykdytos šios sąlygos:

i) tuo atveju, kai Konvencijos straipsnio, II protokolo, I protokolo arba Konvencijos priedo pakeitimui netaikoma f punkto iii papunktyje nustatyta tvarka, pagal pirmiau išdėstytas nuostatas priimtas pakeitimas įsigalioja Konvencijos Šalims, kurios pareiškė jam pritariančios, praėjus šešiams mėnesiams po pritarimo;

ii) tuo atveju, kai Konvencijos I protokolo, priedo priedėlio arba Konvencijos priedo pakeitimui taikoma f punkto iii papunktyje nustatyta tvarka, pakeitimas, kuriam yra pritarta pagal pirmiau išdėstytas sąlygas, įsigalioja praėjus šešiams mėnesiams nuo to laiko, kai jam pritarė visos Konvencijos Šalys, išskyrus tas, kurios iki to laiko pareiškė apie savo nepritarimą tam pakeitimui arba pagal f punkto ii papunkčio sąlygas pareiškė, kad jos turi specialiai tą pakeitimą patvirtinti.

3. Kai pakeitimus svarsto konferencija:

a) Konvencijos Šalies, kuriai pritaria ne mažiau kaip vienas trečdalis visų Konvencijos Šalių, prašymu Organizacija šaukia Konvencijos Šalių konferenciją, skirtą šios Konvencijos pakeitimams svarstyti;

b) kiekvieną pakeitimą, kurį konferencija priėmė dalyvaujančių ir balsuojančių Konvencijos Šalių dviejų trečdalių balsų dauguma, Organizacijos generalinis sekretorius perduoda visoms Susitariančioms Šalims, kad jos pakeitimui pritartų;

c) jei konferencijos metu nenusprendžiama kitaip, laikoma, kad pakeitimui pritarta ir jis įsigalioja šio straipsnio 2 dalies f ir g punktuose nustatyta tvarka.

4. a) Kai keičiamas neprivalomas priedas, šio straipsnio nuoroda į Konvencijos Šalį laikoma nuoroda į to priedo saistomą Šalį.

b) Konvencijos Šalis, kuri atsisakė pritarti priedo pakeitimui, taikant tą pakeitimą traktuojama kaip nesanti Konvencijos Šalimi.

5. Naujas priedas priimamas ir įsigalioja Konvencijos straipsnio priėmimo ir įsigaliojimo tvarka.

6. Jei konkrečiai nenumatyta kitaip, bet koks pagal šį straipsnį priimtas šios Konvencijos pakeitimas, susijęs su laivo konstrukcija, taikomas tik laivams, dėl kurių statybos jau yra sudaryta sutartis arba, jei tokios sutarties nėra, kurių kilis padėtas pakeitimo įsigaliojimo dieną arba vėliau.

7. Bet koks protokolo arba priedo pakeitimas turi būti tiesiogiai susijęs su to protokolo arba priedo esme ir neturi prieštarauti šios Konvencijos straipsniams.

8. Organizacijos generalinis sekretorius praneša visoms Konvencijos Šalims apie visus pagal šį straipsnį įsigaliojančius pakeitimus ir kiekvieno iš jų įsigaliojimo datą.

9. Bet koks pareiškimas dėl pritarimo pakeitimui arba prieštaravimo jam pagal šį straipsnį Organizacijos generaliniam sekretoriui pateikiamas raštu. Generalinis sekretorius praneša Konvencijos Šalims apie tokį pareiškimą ir jo gavimo datą.

17 straipsnis

Techninio bendradarbiavimo skatinimas

Konvencijos Šalys, konsultuodamosi su Organizacija ir kitomis tarptautinėmis institucijomis, padedamos Jungtinių Tautų Aplinkos programos generalinio direktoriaus ir derindamos su juo savo veiksmus, skatina paramą toms Šalims, kurios prašo techninės pagalbos:

- a) moksliniam ir techniniam personalui mokytis;
 - b) medžiagų priėmimui ir monitoringui reikalingai įrangai bei įrenginiams tiekti;
 - c) kitoms priemonėms bei planams, skirtiems užkirsti kelią jūros aplinkos teršimui iš laivų ir teršimui mažinti,
 - d) moksliniams tyrimams skatinti,
- pirmenybė teikiama paramai pačiose jos prašančiose valstybėse ir tokiu būdu prisidedama prie šios Konvencijos tikslų įgyvendinimo.

18 straipsnis

Denonsavimas

1. Konvencijos Šalis gali denonsuoti šią Konvenciją arba bet kurią jos neprivalomą priedą bet kuriuo metu praėjus penkeriems metams nuo Konvencijos arba to priedo įsigaliojimo šiai Konvencijos Šaliai dienos.

2. Denonsuojama rašytiniu pranešimu, pateikiamu Organizacijos generaliniam sekretoriui, kuris apie kiekvieną gautą denonsavimo dokumentą, jo gavimo ir įsigaliojimo datas praneša visoms kitoms Konvencijos Šalims.

3. Denonsavimas įsigalioja praėjus 12 mėnesių nuo tos dienos, kurią Organizacijos generalinis sekretorius gavo pranešimą dėl denonsavimo, arba praėjus bet kokiam ilgesniam laikui, kuris gali būti nurodytas pranešime dėl denonsavimo.

19 straipsnis

Deponavimas ir registravimas

1. Ši Konvencija deponuojama Organizacijos generaliniam sekretoriui; šis patvirtintas Konvencijos kopijas perduoda visoms šią Konvenciją pasirašiusioms ir prie jos prisijungusioms valstybėms.

2. Tuo pat po šios Konvencijos įsigaliojimo Organizacijos generalinis sekretorius jos tekstą perduoda Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui, kad Konvencija būtų įregistruota ir paskelbta vadovaujantis Jungtinių Tautų Chartijos 102 straipsniu.

20 straipsnis***Kalbos***

Ši Konvencija sudaryta vienu egzemplioriumi anglų, ispanų, prancūzų ir rusų kalbomis; visi šie tekstai yra autentiški. Bus parengti ir kartu su pasirašytu originalu deponuoti oficialūs vertimai į arabų, italų, japonų ir vokiečių kalbas.

TAI PATVIRTINDAMI, tinkamai savo Vyriausybių įgalioti atstovai pasirašė šią Konvenciją.*

PRIIMTA tūkstantis devyni šimtai septyniasdešimt trečių metų lapkričio antrą dieną Londone.

* Parašai praleisti.

1973 M. KONVENCIJOS DĖL TERŠIMO IŠ LAIVŲ PREVENCIJOS 1978 M. PROTOKOLAS

ŠIO PROTOKOLO ŠALYS,

pripažindamos svarų indėlį, kuriuo 1973 m. Tarptautinė konvencija dėl teršimo iš laivų prevencijos gali prisidėti prie jūrų aplinkos apsaugos nuo teršimo iš laivų;

taip pat pripažindamos, kad būtina toliau tobulinti jūros teršimo iš laivų, ypač iš tanklaivių, prevenciją ir kontrolę;

pripažindamos ir tai, kad reikia kuo greičiau ir kuo plačiau įgyvendinti tos Konvencijos I priede išdėstytas Teršimo nafta prevencijos taisykles;

kartu suvokdamos, kad tos Konvencijos II priedo taikymą reikia atidėti, kol bus tinkamai išspręstos tam tikros techninės problemos;

manydamos, kad geriausiai šiuos tikslus galima pasiekti priėmus 1973 m. Tarptautinės konvencijos dėl teršimo iš laivų prevencijos protokolą,

s u s i t a r ė:

I straipsnis

Bendrieji įsipareigojimai

1. Šio Protokolo Šalys įsipareigoja įgyvendinti:
 - a) šio Protokolo ir jo priedo, kuris yra Protokolo neatskiriama dalis, nuostatas;
 - b) 1973 m. Tarptautinės konvencijos dėl teršimo iš laivų prevencijos (toliau – Konvencija) nuostatas, atsižvelgdamos į šiame Protokole pateiktus jos pakeitimus ir papildymus.
2. Konvencijos ir šio Protokolo nuostatos suprantamos ir aiškinamos kartu kaip vientisas dokumentas.
3. Kiekviena nuoroda į šį Protokolą kartu reiškia ir nuorodą į jo priedą.

II straipsnis

Konvencijos II priedo įgyvendinimas

1. Nepaisant Konvencijos 14 straipsnio 1 dalies nuostatų, šio Protokolo Šalys susitaria, kad Konvencijos II priedo nuostatos jų nesaisto trejus metus nuo šio Protokolo įsigaliojimo datos arba ilgesnį laikotarpį, kurio trukmė nustatoma Tarpvyriausybinių jūrų konsultacinės organizacijos (toliau – Organizacija)* Jūrų aplinkos apsaugos komitete (toliau – Komitetas) šio Protokolo Šalių dviejų trečdalių balsų dauguma.

2. Šio Protokolo Šalys šio straipsnio 1 dalyje nurodytu laikotarpiu neturi jokių įpareigojimų pagal Konvenciją bei teisės į kokias nors jos teikiamas privilegijas, susijusias su Konvencijos II priede reglamentuojamais klausimais; bet kokia Konvencijos nuoroda į Šalis šio Protokolo Šalims netaikoma tiek, kiek ji skirta to priedo reglamentuojamiems klausimams.

III straipsnis

Informacijos teikimas

Konvencijos 11 straipsnio 1 dalies b punkto tekstas keičiamas šiuo tekstu:

„paskirtų inspektorių arba pripažintų organizacijų, Šalių įgaliotų veikti jų vardu tais klausimais, kurie susiję su pagal taisyklių nuostatas kenksmingas medžiagas vežančių laivų projektavimu, konstrukcija, įranga ir naudojimu, sąrašą, kad jis būtų perduotas Šalims jų

* Šios Organizacijos konvencijos pakeitimais, įsigaliojusiais 1982 m. gegužės 22 d., Organizacijos pavadinimas pakeistas ir ji vadinama Tarptautine jūrų organizacija.

pareigūnams susipažinti. Administracija praneša Organizacijai apie paskirtiems inspektoriams arba pripažintoms organizacijoms nustatytą konkrečią atsakomybę ir jų įgaliojimus.“

IV straipsnis

Pasirašymas, ratifikavimas, pritarimas, patvirtinimas ir prisijungimas

1. Šis Protokolas pateikiamas pasirašyti Organizacijos būstinėje nuo 1978 m. birželio 1 d. iki 1979 m. gegužės 31 d., o vėliau prie jo galima prisijungti. Bet kokia valstybė gali tapti šio Protokolo Šalimi:

- a) pasirašydama jį be išlygų dėl ratifikavimo, pritarimo ar patvirtinimo;
- b) pasirašydama jį su išlygomis dėl ratifikavimo, pritarimo arba patvirtinimo ir po to jį ratifikuodama, jam pritardama arba jį patvirtindama;
- c) prie jo prisijungdama.

2. Šis Protokolas ratifikuojamas, jam pritariama, jis patvirtinimas arba prie jo prisijungiama atitinkamą dokumentą deponuojant Organizacijos generaliniam sekretoriui.

V straipsnis

Įsigaliojimas

1. Šis Protokolas įsigalioja praėjus 12 mėnesių nuo tos dienos, kai Protokolo Šalimis pagal jo IV straipsnį tapo 15 valstybių, kurių prekybos laivynai kartu sudaro ne mažiau kaip 50 proc. pasaulio prekybos laivyno bruto talpos.

2. Šio Protokolo ratifikavimo, pritarimo, patvirtinimo arba prisijungimo dokumentas, deponuotas po šio Protokolo įsigaliojimo datos, įsigalioja praėjus trimis mėnesiais nuo to dokumento deponavimo.

3. Protokolo ratifikavimo, pritarimo, patvirtinimo arba prisijungimo dokumentas, deponuotas po to, kai pagal Konvencijos 16 straipsnį buvo pritarta šio Protokolo pakeitimui, taikomas šiam Protokolui su pakeitimais.

VI straipsnis

Pakeitimai

Konvencijos 16 straipsnyje nustatyta Konvencijos straipsnių, jos priedų ir priedų priedėlių keitimo tvarka atitinkamai taikoma ir šio Protokolo, jo priedo ir priedo priedėlio pakeitimams.

VII straipsnis

Denonsavimas

1. Šio Protokolo Šalis gali denonsuoti šį Protokolą bet kuriuo metu praėjus penkeriems metams nuo Protokolo įsigaliojimo šiai Šaliai dienos.

2. Šis Protokolas denonsuojamas denonsavimo dokumentą deponuojant Organizacijos generaliniam sekretoriui.

3. Denonsavimas įsigalioja praėjus 12 mėnesių nuo tos dienos, kurią Organizacijos generalinis sekretorius gavo pranešimą dėl denonsavimo, arba praėjus bet kokiam ilgesniam laikui, kuris nurodomas tame pranešime.

VIII straipsnis

Depozitaras

1. Šis Protokolas deponuojamas Organizacijos generaliniam sekretoriui (toliau – depozitaras).

2. Depozitaras:

a) visoms šį Protokolą pasirašiusioms arba prie jo prisijungusioms valstybėms praneša:

i) apie kiekvieną naują šio Protokolą pasirašymą arba deponuotą ratifikavimo, pritarimo, patvirtinimo ar prisijungimo dokumentą ir pasirašymo arba deponavimo datą;

ii) šio Protokolo įsigaliojimo datą;

iii) apie kiekvieno šio Protokolo denonsavimo dokumento deponavimą bei jo gavimo ir denonsavimo įsigaliojimo datas;

iv) apie kiekvieną sprendimą pagal šio Protokolo II straipsnio 1 dalį;

b) patvirtintas šio Protokolo kopijas perduoda visoms šį Protokolą pasirašiusioms ir prie jo prisijungusioms valstybėms.

3. Tuo pat po šio Protokolo įsigaliojimo depozitaras patvirtintą jo kopiją perduoda Jungtinių Tautų Sekretariatui, kad šis Protokolas būtų įregistruotas ir paskelbtas vadovaujantis Jungtinių Tautų Chartijos 102 straipsniu.

IX straipsnis

Kalbos

Šis Protokolas sudarytas vienu egzemplioriumi anglų, ispanų, prancūzų ir rusų kalbomis; visi šie tekstai yra autentiški. Bus parengti ir kartu su pasirašytu originalu deponuoti oficialūs vertimai į arabų, italų, japonų ir vokiečių kalbas.

TAI PATVIRTINDAMI, tinkamai savo Vyriausybių įgalioti atstovai pasirašė šį Protokolą.*

PRIIMTA tūkstantis devyni šimtai septyniasdešimt aštuntų metų vasario septynioliktą dieną Londone.

* Parašai praleisti.

I PROTOKOLAS **(su pakeitimais)**

Nuostatos dėl pranešimų apie incidentus, susijusius su kenksmingomis medžiagomis *(pagal Konvencijos 8 straipsnį)*

I straipsnis *Prievolė pranešti*

1. Bet kokio laivo, patyrusio šio Protokolo II straipsnyje nurodytą incidentą, kapitonas ar kitas jam vadovaujantis asmuo neatidėliodamas ir kiek galima išsamiau pagal šio Protokolo nuostatas praneša tokio incidento detales.

2. Jei šio straipsnio 1 dalyje nurodytas laivas buvo paliktas arba jei to laivo pranešimas apie incidentą nepakankamai išsamus ar jo neįmanoma gauti, laivo savininkas, frachuotojas, valdytojas ar operatorius arba jų agentas kiek įmanoma prisiima kapitonui pagal šio Protokolo nuostatas priklausančius įsipareigojimus.

II straipsnis *Atvejai, kuriais reikia pranešti*

1. Pranešama, kai incidentas apima:

a) įvykusį leistinas ribas viršijantį arba tikėtiną naftos ar kenksmingų skystų medžiagų išmetimą, nesvarbu, dėl kokios priežasties tai atsitiktų, įskaitant laivo saugumo užtikrinimo ir žmonių gelbėjimo jūroje atvejus;

b) įvykusį arba tikėtiną supakuotų kenksmingų medžiagų išmetimą, įskaitant medžiagas, sukrautas krovinių konteineriuose, kilnojamosiose cisternose, automobilių ir geležinkelio transporto priemonėse ir laivais vežamose baržose;

c) 15 metrų ilgio arba ilgesnio laivo apgadinimą, avariją arba gedimą, kai toks įvykis:

i) pakenkia laivo saugumui, įskaitant susidūrimo, užplaukimo ant seklos, gaisro, sprogimo, laivo konstrukcijos pažeidimo, užliejimo ir krovinio pasislinkimo atvejus, bet jais neapsiribojant;

ii) pakenkia laivybos saugumui, įskaitant vairavimo įrenginių, eigos jėgainės, elektros gamybos sistemos, svarbių laivavedybos priemonių gedimo arba avarijos atvejus, bet jais neapsiribojant;

d) naftos arba kenksmingų skystų medžiagų išmetimą įprastai naudojant laivą, kai viršijamas šios Konvencijos leidžiamas kiekis arba momentinio išmetimo norma.

2. Šiame Protokole:

a) šio straipsnio 1 dalies a punkte vartojama sąvoka *nafta*, reiškia naftą pagal Konvencijos I priedo 1 taisyklės 1 dalyje pateiktą apibrėžimą;

b) šio straipsnio 1 dalies a punkte vartojama sąvoka *kenksmingos skystos medžiagos* reiškia kenksmingas skystas medžiagas pagal Konvencijos II priedo 1 taisyklės 6 dalyje pateiktą apibrėžimą;

c) šio straipsnio 1 dalies b punkte vartojama sąvoka supakuotos *kenksmingos medžiagos* reiškia medžiagas, kurias Tarptautinis pavojingų krovinių vežimo jūra kodeksas (*angl. IMDG Code*) priskiria jūrų teršalams.

III straipsnis *Pranešimo turinys*

Pranešimuose bet koku atveju nurodoma:

- a) incidentą patyrusių laivų tapatybė;
- b) incidento laikas, rūšis ir vieta;
- c) su incidentu susijusios kenksmingos medžiagos kiekis ir rūšis;
- d) gelbėjimo ir medžiagų surinkimo priemonės.

IV straipsnis

Papildomas pranešimas

Kiekvienas asmuo, kuris pagal šį Protokolą privalo pasiųsti pranešimą, pagal galimybes:

- a) papildo, kiek to reikia, pirmąjį pranešimą ir pateikia informaciją apie tolesnę įvykių raidą,
- b) kiek įmanoma išsamiau atsako į valstybių, kurioms incidentas turi įtakos, užklausas dėl papildomos informacijos.

V straipsnis

Pranešimų perdavimo tvarka

1. Pranešimai, suteikiant jiems didžiausią pirmenybę, perduodami naudojantis artimiausiai pakrantės valstybei greičiausiais iš prieinamų telekomunikacijų kanalų.

2. Tam, kad būtų įgyvendintos šio Protokolo nuostatos, šios Konvencijos Šalys pagal Organizacijos parengtas rekomendacijas išleidžia taisykles ar instrukcijas dėl tvarkos, kurios reikia laikytis pranešant apie su kenksmingomis medžiagomis susijusius incidentus, arba inicijuoja tokių taisyklių ar instrukcijų išleidimą.*

* Žr. Bendrieji principai, taikomi pranešimų iš laivų sistemoms, ir reikalavimai pranešimams iš laivų, įskaitant rekomendacijas dėl pranešimų apie incidentus, susijusius su pavojingais krovniais, kenksmingomis medžiagomis ir (arba) jūrų teršalais, Organizacijos priimti rezoliucija A.851(20); – TJO parduodamas leidinys IMO-516E.

II PROTOKOLAS

Arbitražas ***(pagal Konvencijos 10 straipsnį)***

I straipsnis

Jei ginčo Šalių nenutarta kitaip, ginčas arbitražo tvarka nagrinėjamas pagal šio Protokolo taisykles.

II straipsnis

1. Vienos iš Konvencijos Šalių prašymu dėl šios Konvencijos 10 straipsnio taikymo, perduotu kitai Konvencijos Šaliai, sudaromas arbitražinis teismas. Prašymą dėl arbitražo sudaro bylos argumentai ir bet kokie juos pagrindžiantys dokumentai.

2. Arbitražo prašanti Šalis praneša Organizacijos generaliniam sekretoriui apie tai, kad ji kreipėsi dėl arbitražinio teismo sudarymo, nurodydama ginčo šalis ir Konvencijos straipsnius arba taisykles, dėl kurių aiškinimo arba taikymo, jos nuomone, nesutariama. Generalinis sekretorius šią informaciją perduoda visoms Konvencijos Šalims.

III straipsnis

Arbitražinis teismas susideda iš trijų narių: po vieną arbitrą skiria abi ginčo šalys, o trečiasis arbitras skiriamas abiejų paskirtų arbitrų bendru sutarimu ir jis eina arbitražo pirmininko pareigas.

IV straipsnis

1. Jei arbitražo pirmininkas nepaskiriamas praėjus 60 dienų po antrojo arbitro paskyrimo, Organizacijos generalinis sekretorius vienos iš ginčo šalių prašymu per tolesnes 60 dienų pirmininką paskiria parinkdamas jį iš anksčiau Organizacijos tarybos sudaryto kvalifikuotų asmenų sąrašo.

2. Jei viena iš ginčo šalių per 60 dienų nuo prašymo gavimo dienos nepaskiria arbitražo nario, už kurio skyrimą ji atsakinga, antroji šalis gali tiesiogiai apie tai pranešti Organizacijos generaliniam sekretoriui, o šis per 60 dienų paskiria arbitražo pirmininką parinkdamas jį iš šio straipsnio 1 dalyje nurodyto sąrašo.

3. Paskirtas arbitražo pirmininkas prašo arbitro nepaskyrusią ginčo šalį, kad ši arbitrą paskirtų tokia pat tvarka ir tomis pačiomis sąlygomis. Jei ši šalis neatlieka reikalaujamo paskyrimo, arbitražo pirmininkas prašo Organizacijos generalinį sekretorių paskirti arbitrą pirmesnėje straipsnio dalyje nurodytu būdu ir sąlygomis.

4. Arbitražo pirmininkas, paskirtas pagal šio straipsnio nuostatas, negali būti vienos iš ginčo Šalių pilietis arba būti juo buvęs, nebent dėl to neprieštarautų antroji ginčo šalis.

5. Arbitro mirties arba neatvykimo atveju už jo paskyrimą atsakinga ginčo šalis privalo per 60 dienų nuo arbitro mirties ar neatvykimo paskirti jį pavaduojantį asmenį. Jei ši ginčo šalis tokio paskyrimo neatlieka, arbitražo procesas vyksta dalyvaujant likusiems arbitrams. Arbitražo pirmininko mirties ar neatvykimo atveju jį pavaduojantis asmuo skiriamas pagal šio Protokolo III straipsnio nuostatas, o jei arbitražo nariai per 60 dienų nuo pirmininko mirties arba neatvykimo nesusitaria, – pagal šio straipsnio nuostatas.

V straipsnis

Arbitražas gali nagrinėti priešiškinis, pareiškiamus dėl tiesiogiai su ginču susijusių klausimų, ir priimti atitinkamus sprendimus.

VI straipsnis

Ginčo šalis moka savo arbitrai atlyginimą ir padengia su arbitražu susijusias, taip pat rengiant bylą jos pačios turėtas išlaidas. Atlyginimą arbitražo pirmininkui moka ir visas bendrąsias dėl arbitražo susidariusias išlaidas lygiomis dalimis padengia abi ginčo šalys. Arbitražo teismas visas savo išlaidas registruoja ir pateikia jų galutinę ataskaitą.

VII straipsnis

Bet kuri teisinio pobūdžio interesų turinti Konvencijos Šalis, kuriai ginčo sprendimas galėtų turėti įtakos, gali arbitražinio teismo sutikimu dalyvauti arbitražo procese prieš tai raštu pranešusi procesą inicijavusioms ginčo šalims.

VIII straipsnis

Kiekvienas pagal šį Protokolą sudarytas arbitražas pats nustato savo darbo reglamentą.

IX straipsnis

1. Arbitražinio teismo sprendimai tiek dėl darbo reglamento ir posėdžių vietos, tiek dėl bet kokie jam pateikto klausimo priimami arbitražo narių balsų dauguma; tai, kad vienas iš arbitražinio teismo narių, už kurio paskyrimą atsako ginčo šalis, nedalyvauja arba balsuojant susilaiko, nekliudo arbitražiniam teismui priimti sprendimą. Jei balsai pasidalija po lygiai, lemia arbitražo pirmininko balsas.

2. Šalys sudaro sąlygas arbitražinio teismo darbui, pirmiausia pagal savo teisės aktus ir visomis turimomis priemonėmis:

- a) pateikia arbitražiniam teismui visus reikalingus dokumentus bei informaciją;
- b) sudaro galimybes arbitražiniam teismui atvykti į jų teritoriją, apklausti liudininkus arba išklausti ekspertus ir lankytis incidento vietoje.

3. Tai, kad viena ginčo šalis nedalyvauja arba neatvyko, nekliudo arbitražo procesui.

X straipsnis

1. Arbitražinis teismas savo sprendimą priima per penkis mėnesius nuo jo sudarymo, nebent prireikus šį terminą jis nutartų pratęsti ne ilgiau kaip trims mėnesiams. Prie arbitražo sprendimo pridedamas motyvuotas jo pagrindimas. Arbitražo sprendimas yra galutinis ir neskundžiamas, apie jį pranešama Organizacijos generaliniam sekretoriui. Ginčo šalys sprendimą vykdo neatidėliodamos.

2. Jei būtų ginčo šalių nesutarimų dėl arbitražo sprendimo aiškinimo arba vykdymo, bet kuri ginčo šalis gali tokį nesutarimą perduoti nagrinėti sprendimą priėmusiam arbitražiniam teismui, o jei tai neįmanoma, kitam arbitražiniam teismui, specialiai dėl to sudarytam tokia pačia tvarka kaip ir pirminis arbitražinis teismas.
